

SZÁRAZ MIKLÓS GYÖRGY

Az adomány

KOMÉDIA KILENC KÉP BEN II., BEFEJEZŐ RÉSZ

7.

A színpadon Mária és Ferenc. Láthatóan nyugodtabbak. Ülnek, állnak, ha kedvük tartja, jönnek-mennek. A hulla a helyén.

FERENC Ittam egyszer egy rumot. Negyvenéves volt. Guatemalából. Olyan volt, akár egy gordonkára írt barokk zenedarab. Borzongatóan bársonyos. Tudod, hol volt ez? És hogy mikor?

MÁRIA Honnan tudnám?

FERENC Kérhetek rumot?

HANG Igen.

FERENC Abból a negyvenévesből kérek egy pohárral. *(a kezelábasos már hozza is)*

FERENC Soha nem mondta el a megboldogult?

MÁRIA Mit?

FERENC A nagypapa kínált meg velem. Guatemalából kapta. Beszélgettünk. Iszogattunk.

MÁRIA Mindig is sajnáltam, hogy nem ismertem.

FERENC Sajnálhatod.

MÁRIA Most miért érdekes ez?

FERENC Aznap volt, amikor ti... Te és a megboldogult... Amikor elküldted őt.

MÁRIA Kit küldtem? Mikor? Hová?

FERENC Lefeküdtél velem. Egyszer. Aztán elzavartad. Le is út, fel is út. ... Kár, hogy velem nem próbálkoztál. Engem nem küldtél volna el.

MÁRIA *(nevet)* Nem egészen úgy volt.

FERENC Így mesélte.

MÁRIA Tévedett.

FERENC Tőled jött. Éjfél elmúlt. Feldúlt volt. Nem tévedhetett.

MÁRIA *(már nem nevet, inkább elgondolkodó)* Akkor hazudott. Elmondjam?

Elmondom. Azt mondta, hogy nem érdelem. Sírva kértem, hogy feküdjünk le. Csak egyetlenegyszer. Hogy ő legyen nekem az első.

FERENC Beszarok.

MÁRIA *(hirtelen kedvvel)* Tudod, mit? Elmondom egészen. Bármit megtettem volna, amire kér. Egy óra hosszát szopogattam volna a nagylábujját. Kinyaltam volna a seggét. A hónaljából szürcsöltem volna az izzadságot. Késsel-villával felsze-

leteltem volna, és megzabálom a koszos alsógatyáját. Úgy kívántam, hogy még a csontom mélyén is szédültem. Sajgott a húsom. ... Ez az igazság.

FERENC *(a hullához ténfereg, feldúltan bámulja, saját üstökébe tőr)* Hű! Ez erős volt. Nem mondom *(elhallgat, majd döbbenet)* A hullának merevedése van.

MÁRIA *(felkapja a fejét, aztán kapcsol)* Marha!

FERENC *(megpiszkálja a testet a lábával)* Oszoljunk, kérem, ne merevedjünk! *(fordul, beleveti magát a fotelbe)* Igyunk! Erre inni kell. Mit kérsz?

MÁRIA Én? Ertől? *(fölsandít a plafonra)* Öszüljek meg, ha csak egy szál gyufát kérek.

FERENC Még egy konyakot. És szivart. A legdrágábból.

HANG Egy Norma Fernandez?

FERENC Jöhet, ha elég karcsú és illatos a te Fernandezed.

HANG Norma nyolcvanéves...

FERENC Hmhhh!

HANG ... és ugyanannyi kiló. Afro-amerikai. Nem tudom, mennyire illatos.

FERENC Mit hadoválsz? Nem nőt kértem, hanem szivart. ... Igaz is. Kérhetnék nőt?

HANG Norma a legjobb szivarsodró asszony Havannában. Nem Havannában: a földgolyón. ... Nőt nem adhatok.

FERENC Vajon miért gyanítottam ezt?

HANG Mert okos vagy. És jól ismered a megboldogultat. Te is jól ismered.

FERENC Én is? Ki még?

HANG Ő is téged. Hozzam a Fernandezt?

FERENC *(máson töri a fejét)* Hozzad.

A kezelábasos konyakot hoz és szivart. A poharat Ferenc kezébe adja, a szivart a szájába dugja, meggyújtja, aztán eltűnik.

MÁRIA Nem értem. Mi értelme ennek? Színpadias baromság. Mit akarsz ezzel a régi históriával? Hová akarsz kilyukadni?

FERENC Végül lefeküdtetek?

MÁRIA Mi közöd hozzá? ... Igen. Végül igen.

FERENC Titkolózz csak. Tudom, amit tudok. Lefeküdtetek. Azért érkezett olyan feldúltan. Mondta?

MÁRIA Mit?

FERENC Neki is az első voltál.

MÁRIA *(nevet)* Fenét! Száz nője volt.

FERENC *(a hullát bámulja, töpreng)* Nem volt. Tudtam volna. Mindent tudtam róla.

MÁRIA Asszonyok is. Anyák. Akiknek már gyerekük volt.

FERENC Nem volt nője. Nekem előbb volt nőm.

MÁRIA *(halkan)* Végigbógtam az éjszakát...

FERENC Sosem értettem, miért bomlanak érte. Mert bomlottak. Már az óvodában is zaklatták az óvónők. „Andriska, adj egy puszit! Ne töröld le! Nézd, a kis gézengúz!” Ha nem látták, rögtön letörölte. Mindig. Mégis nekem volt előbb nőm.

MÁRIA Azt hittem, belegebedek, úgy vágytam rá. Újra érezni a testemben.

FERENC Ez nagyon bántotta. Hogy jobb vagyok valamiben. Hogy megelőztem őt.

MÁRIA Elment, és én szétkentem az arcomon. Szagolgattam, nyalogattam az ujjaim. Markolásztam a csatakos lepedőt. Aztán bejött nagymama... Sosem gondoltam rá, hogy vajon hogyan szeret. Hogy mindent lát, mindent tud. Hogy ő is volt gyerek. Volt szerelmes. Nem gondoltam rá, hogy szeretni nehéz. Nem tudtam róla semmit. Hogy régen miről ábrándozott. Hogy mi sikerült neki és mi minden nem. Csak a nagymama volt. (*lassan bejön Mária Nagymama*) A kakaó. A vajas kenyér. Fakult otthonkák. Ráncok. A lapos mell. Meglestem egyszer a fürdőben. A szőrszálak az állán. A vastag szemüveg. A tévé. Eszembe sem jutott, hogy ő más is. Ezer óra. Ezer utca. Ezer ablak. Ezer halott. Ezer nagy csalódás és ezer apró öröm. Semmit nem tudtam.

MÁRIA NAGYANYJA (*leül a kanapén heverő Mária mellé*) Angyalkám. Ne sírj. Rettenetes, tudom. De hidd el, az idő mindent begyógyít.

MÁRIA Nem tudod... Nem tudod...

MÁRIA NAGYANYJA Dehogyan nem. Hát persze, hogy tudom. Mindent tudok. Hidd el, egy év múlva a nevére sem tudod. Aztán mind meghalunk.

MÁRIA (*belezokog az ölébe*) Nem! Én most. Én belehalok.

MÁRIA NAGYANYJA (*magához öleli, a haját simogatja*) Hát persze, Kincsem, mind belehalunk. De aztán jön a másik. És akkor abba is belehalunk. Vagy ő belénk...

MÁRIA Ez nem olyan!

MÁRIA NAGYANYJA Igen, Drágám, tudom. Egyik sem olyan. Mégis mind ugyanolyan. Ez benne a legrosszabb...

MÁRIA Meghalok.

MÁRIA NAGYANYJA ... és a legvigasztalóbb. Mind ugyanolyan.

FERENC A torkán akadt. Azt nem bírta. Hogy én előbb kefélttem.

Mária nagymama feláll, elindul kifelé.

MÁRIA (*Ferencnek*) Évekkel később megkérdezte tőlem, hogy lefeküdtünk-e.

FERENC Ki? Te meg én?

MÁRIA Igen.

FERENC (*nevet*) Én voltam. Én mondtam neki. Bogarat ültettem a fülébe.

MÁRIA Miért?

FERENC Tudod, mit mondtam? Valami olyasmit, hogy fenomenális volt veled.

MÁRIA Rohadék vagy.

FERENC Nem tudom. Talán bántani akartam. Sérülést okozni. Hogy ne legyen olyan magabiztos.

MÁRIA Nem volt az. Sosem volt az. Az elesettségét palástolta, de belül bizonytalan volt.

FERENC Nem tudom. Ezer éve volt. Gyerekek voltunk.

MÁRIA NAGYANYJA (*már majdnem kiment, onnan szól vissza*) Vajon miért akarunk hinni abban, hogy aki gyereknek gyöngye volt, az felnőtt korára megjavul?

MÁRIA Mikor volt ez?

FERENC Ne hülyülj! Ki emlékszik már arra.

MÁRIA Szemétláda gané vagy. Pondró.

FERENC Na, na, na... Aztán mégis összejöttetek.

MÁRIA Igen.

FERENC És? ... Sose kérdeztem. ... Milyen?

MÁRIA Mi milyen?

FERENC Ő. Az ágyban.

MÁRIA Te tényleg beteg vagy. Annak már sok éve. Aztán szétmentünk megint.

FERENC Ne beszélj mellé. ... Vannak forrásaim.

MÁRIA Milyen forrásaid? Tereza? Vagy kire célszól?

FERENC Én jobb vagyok. Tudom, amit tudok. ... Igaz, én mindenkinél jobb vagyok. Ez kétségtelen.

MÁRIA (*nem dühösen, kegyetlenül, hidegen*) Hát idehallgass, te baszógép. Most az egyszer. Kivételesen. Csak neked. Úgyis minden a feje tetejére állt. Hát akkor miért ne? Jól figyelj. Ha a közelemben érzem, ma is elgyengülök. Érted ezt? Éreztél már ilyet? Érezték irántad valaha ilyet?

FERENC A bűdös alsógatyámat még sosem zabálták meg. Ha ez a mérce, akkor...

MÁRIA Kuss! És figyelj! ... Hát én az övét megenném ma is. Érted? ... Tudod milyen vele ágyba bújni? Mennyei. És akkor is az lenne, ha minden rossz lenne. Tőlem lehetne impotens, lehetne ráncos és öreg, lehetne pestises... Akkor is vele akarnék ágyba bújni. Lehetne orrszarvú, és repülnék az ágyába, ha a szarvával intene. De nem orrszarvú, nem leprás, nem impotens. Most próbáld meg elképzelni, hogy így mennyire szerethetem.

FERENC (*feláll, elkedvetlenedik*) Jól van. Ejtsük a témát. Émelygek. ... Nem bírom a nagy érzelmeket. ... Hopp! Lehet, hogy ez a kulcsmondat? Hé, dzsinn, ébresztő! Ne sumákolj! Érzem, hogy ez a kulcs!

HANG (*kajánul*) Tévedni méltóztatik.

FERENC Te dzsinn, neked humorod van?

HANG (*kopogós*) Úgy vélem.

FERENC Hogy véled?

Robbanás és ropogás közepette óriási, borzalmas lény gördül dübörögve a színpadra. Egy vicsgó totemoszlop, azték halálisten, Frankenstein, Gólem és Drakula keveréke. Agyaras szája tátog, de a megszokott

*kopogós hang mennydörög belőle. Mária és Ferenc
halálra válva menekülnek.*

HANG Úgy vélem, van.

FERENC (*sikoltana, mégis alig tudja kinyögni*) Takarodj! Húzz a picsába!

HANG Óhajod parancs.

*A szörny eltűnik. Ferenc feldúltan tapizná a feldúlt Máriát,
aki ellöki a kezét. Óvatosan kecmeregnek középre.*

FERENC Fasz. Ekkora faszt! Ki vagy te?

HANG (*normális*) Ha akarod, komornyik, apród, lakáj. Lehetek a Pénteked. Vagy a hájas fegyverhordozód, Sancho Panza.

FERENC Maradj csak hang, jó? ... Nem azt kérdem. Hanem hogy mitől vagy az, aki vagy? Mitől vagy épp olyan?

HANG Az idő teszi. Kicsit a kedvére formált.

FERENC Kicsoda?

HANG A megboldogult.

FERENC Az idő. Igen-igen, az idő. Mégis mennyi?

HANG Hogy úgy mondjam, a tiszta játékidő?

FERENC Mondjad úgy.

HANG Pontosan négyszázharmincnyolcezer-huszonhét óra.

FERENC (*felbámul, némán mozog a szája, aztán felkiált*) Az ötven év!

HANG És huszonhét óra.

FERENC Ennyit volt...? Ennyit töltött...?

HANG Mondjuk úgy: másutt.

FERENC Az baromi sok!

HANG Nézőpont kérdése. Az idő, mint önnek is tudni méltóztatik, hol tág, hol szűk. Még akkor is, ha nincs ott a jelenben a múlt és a jövő is. Különben meg abban az ötven évben, egy napban, három órában és tizenkét percben akad egy harmincéves, egybefüggő időszak is. A zömét persze órák, hetek és hónapok teszik ki.

FERENC Beszarok.

MÁRIA Nem értem.

FERENC Mit nem értesz ezen?

MÁRIA Mit akar tőlünk?

HANG A kérdés nekem szól?

MÁRIA Nem. Én magával nem beszélek.

HANG Éppen most tette meg.

MÁRIA (*elereszti a füle mellett*) Nem értem. Ott a kezében a végtelen hatalom.

Miért nem használja? Annyi jót tehetne.

FERENC (*gúnyosan*) Eltüntethetné a földről a betegségeket?

MÁRIA Igen.

FERENC Véget vethetne a háborúknak?

MÁRIA Igen.

FERENC Kiirthatná a gonoszságot és hazugságot a Földről?

MÁRIA Igen.

FERENC Elejét vehetné minden betegségnek és igazságtalanságnak?

MÁRIA Igen.

FERENC Egyetlen mondatával eltörölhetné a pénz hatalmát?

MÁRIA Igen-igen.

FERENC Béke és harmónia, az önzetlen szívjószág áttetsző glóriája pulzálna az egész világmindenségben?

MÁRIA Igen. Igen, igen és igen.

FERENC Nem tudom. Talán unnám. De ahogy ismerem, megpróbálta. Csakhogy ez lehetetlen. Nézz körül: ez Istennek sem sikerült.

MÁRIA Feltámasztotta az anyámat.

FERENC És származott belőle valami jó? Bárkinek. Nekem, neked, anyádnak.

MÁRIA Feltámaszthatná mind az összes halottakat.

FERENC Vajon fel? Mert ha elkezd, nem állhat meg. Ha feltaláljuk a kereket, kocsis lesz. Ha van puskapor, hamarosan ágyúk dörögnek.

MÁRIA (*elborzadva*) Nem kell feltámasztani a halottakat?

FERENC Nem tudom.

MÁRIA És ha nem mindet?

FERENC Jó! Csak a csajokat. ... Nem ám az összes némbert! Csak tizennégy és tizennyolc közti szőkéket.

MÁRIA Akik megérdemlik. Csak azokat. Gyerekeket. Áldozatokat. Akik idő előtt haltak meg.

FERENC A bűnözők rohadjanak csak a koporsóban. A homokosok is. A papokat sem támasztjuk fel. Protekciósok! Mi az, hogy megérdemlik? Istent játszanál? Végítélet, harsonák, mennyei seregek? Csalók, hazugok, buták, lusták, dögöljetelek tovább? Szelídek, okosak, szorgalmasak, nektek ébresztő? Itt a feltámadás?

MÁRIA Ezt ígéri az egyház is, nem?

FERENC Szarok az egyházra. Én nem vagyok egyház.

MÁRIA Jó. Nem támasztjuk fel a halottakat. Nincs általános feltámadás. Örök élet sincs. Mindkettő tilos.

FERENC Csakhogy minél tiltottabb valami, annál kelendőbb. Illegális feltámasztási irodák ezreit látom. Sok pénzed van? Feltámadhatsz! Akár több példányban is. Másokat meg azért támasztunk fel, hogy jó hosszan kínozhassuk őket. A végső menedék kifejezés értelmét veszíti. Nincs menekvés. Ellenségeinket karóba húzzuk, aztán feltámasztjuk, de csak azért, hogy utána lassú tűzön megsüssük. Felnyeljük őket, életfogytiglanra ítéljük, és minden nap az orruk előtt halálra korbácsoljuk az ivadékaikat. Hadd szenvedjen a rohadék!

MÁRIA (*kis töprengés után*) Hagyd abba. Nincs igazad.

FERENC De mennyire!

MÁRIA Elfelejtetted, hogy már mindenki jó. Nincs erőszak. Nincs hazugság, alkoholizmus, éhezés, gyerekpornó. Törvények sincsenek. Mindenki szelíd, értelmes, hasznos?

FERENC Ijesztő.

MÁRIA Minél ijesztőbb? Annál, ami van? A járványoknál? Az éhezésnél? A gyerekek lemészárolásánál?

FERENC És mégis ijesztő. ... A tigrissel mit csinálsz? Eltünteted a föld színéről? Vagy ráveszed, hogy müzlit reggelizzen?

MÁRIA (*legyint*) Lehet, hogy tényleg nem egyszerű. Te például, ha tehetnéd, kit támasztanál fel? Anyádat? Apádat?

FERENC Anyám és apám? Azt sem tudom, élnek-e. Ha igen, legyenek boldogok. Ha viszont nem, maradjanak szépen ott, ahol vannak. És te?

MÁRIA Nagypám jó volt. Mégis bántottam. Szomorúságot okoztam neki. Jó lenne bocsánatot kérni tőle. Elmondani neki, amit sosem tettem, kimondani, hogy mennyire szeretem. Anya meg alig élt.

FERENC Tudod, hogy fel kell majd támasztanod néhány barátjukat is. Hogy ne legyenek magányosak. Tereptened kell nekik munkahelyet, lakást. A házaikban momentán laknak. Mi lakunk bennük. Aztán a munkahelyek. Vagy nyugdíjasnak támasztod fel őket? De hátha nem kérnek a köszvényből, a fogatlanságból. Egészséges, sportos öregeket csinálsz belőlük? De hátha tizenhét évesek akarnak lenni? Mint mindenki. De ha nem, akkor is mivel csapják agyon az időt? Az a rengeteg szorgos, egészséges halott.

MÁRIA A halottak kiszorítanak az élőket.

FERENC Zsákutca.

MÁRIA? Lehet, hogy mindennel így járt? Hogy neki sem sikerült, ami nem sikerült Istennek?

FERENC Lehet, hogy a feneketlen szabadsággal semmit sem tudunk kezdeni?

Apostol András felül. Ezredik hasonló eset, nem porolja a ruháját, fáradt, vagy inkább kicsit fásult. Mária és Ferenc az utolsó mozdulatba merevednek. Apostol odamegy hozzájuk. Megszagolja a poharat.

APOSTOL ANDRÁS A nagypám konyakja. (*megcsippenti, finoman megcsavirgálja Ferenc orrát*) Tudhattam volna.

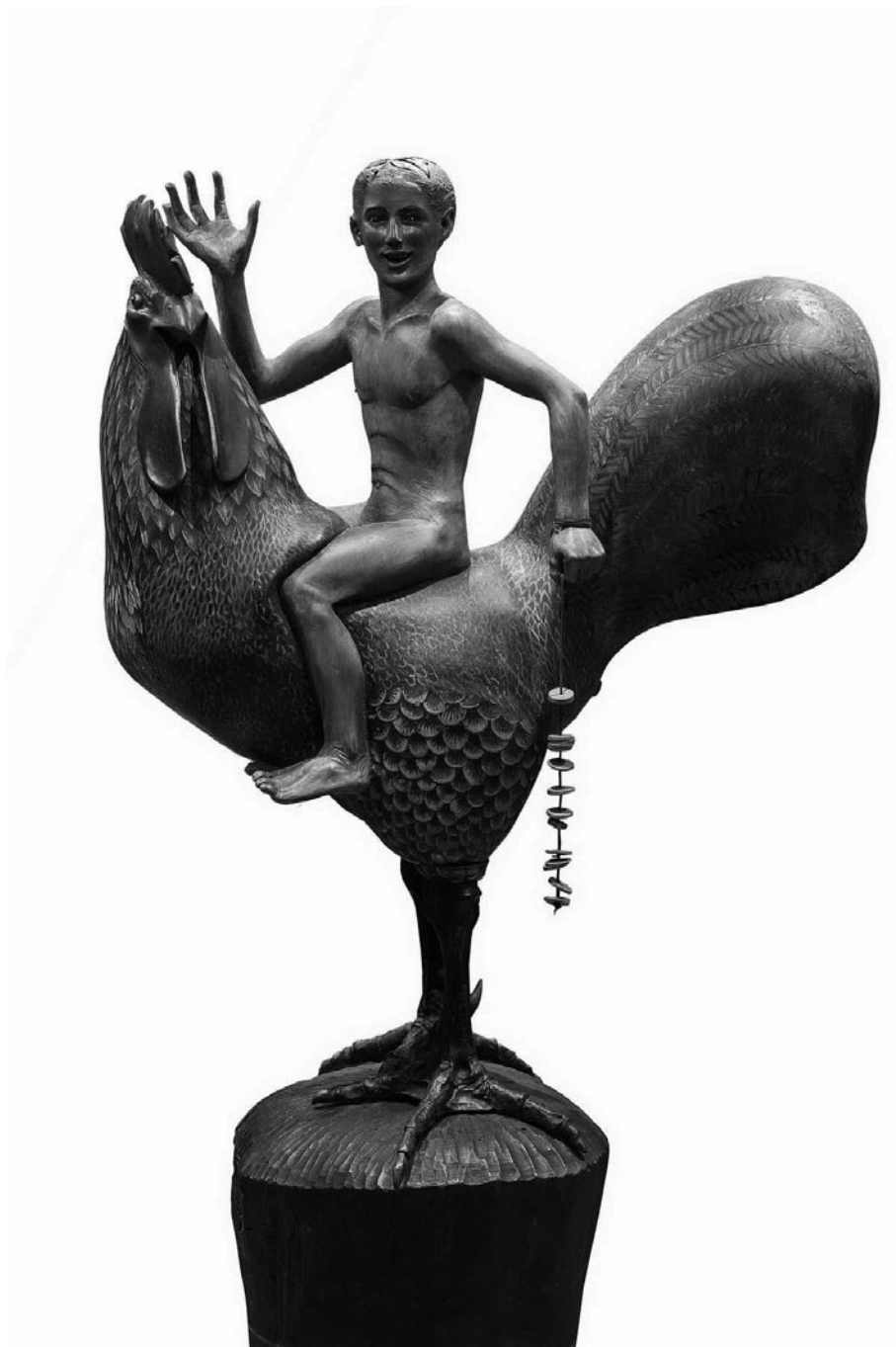
HANG Nem konyak. Rum.

APOSTOL ANDRÁS És ez?

A vastag szivar nem égett le egészen. Kézbe veszi, tenyerével maga felé tereli a füstöt.

Mi ez? Egy Padron?

HANG Nem. Black Dragon. De ezt is Norma sodorta.

Kakaso fiú

APOSTOL ANDRÁS Nekem ilyet miért nem adott soha?
HANG Abban az időben, amikor szivaroztál, még nem gyártották. Kérsz egyet?
APOSTOL ANDRÁS Inkább nem. ... Mária kért valamit?
HANG Nem.
APOSTOL ANDRÁS Mit mondtam?
HANG Megmondtad.
APOSTOL ANDRÁS És ez itt? Mivel próbálkozott?
HANG *(mosolygós hang)* Kérte a pénzes zacskóit. Nőt. Lottózámokat.
APOSTOL ANDRÁS Eredeti, ugye?

Apostol leül a kanapéra a dermedt Mária és Ferenc közé, kinyújtja a lábát, ástít, hátra hajtja a fejét, lehunyja a szemét. Minden mozdulatlan. Csönd.

MESÉLŐ *(tétován bejön, megáll, széttárja a karját, és mintha a közönségtől kérdezné)* A teremtésit! Alszik?

A színpalak mögül minden szereplő, akár az ügyelő, a műszak, a tűzrendész is, beku-kucsál. Némán bámulják a pihenő Apostol Andrást. Nagy csönd.

APOSTOL ANDRÁS *(kiszáradva feltápaszkodik, mire a Mesélő és a fejek eltűnnek)* Na, gyereünk! Ne lopjuk a napot! Vissza oda, amikor megjövök.

Sötétség. Gong. Mély zengésű, amelyen a tibeti kolostorokban szól.

8.

FERENC *(csak a hangját halljuk, mert sötét van)* Nincs valami gyógyszered? Szét-hasad a fejem.

Amikor a színpal megvilágosodik, Mária ugyanúgy tánclépéseket gyakorol, mint az első és a harmadik kép elején. Ferenc töpreng, óvatosan meg-meghimbálja a fejét.

MÁRIA Nincs. Nekem még soha életemben nem fáj a fejem.

FERENC Disznóság. Legalább ne kérkedj velem.

MÁRIA Szégyelljem magam?

FERENC Jaj, ne! Nitroglicerin lotyog a koponyámban.

MÁRIA Igyál valamit.

FERENC Mi van?

MÁRIA Bor. Pálinka. Sör.

FERENC Ááá... Csak rosszabb lenne. *(rágódik)* Tibet? Mondasz valamit. Szerintem mégis inkább nyert.

MÁRIA Most mondtad: nem is lottózik. Soha életében nem vett egyetlen szelvényt sem.

FERENC *(rágódik)* Ezért meglepő. Találta. Vagy örökölt.

Megszólal a csengő, Apostol András érkezik. Kikerüli a pusztit, ölelést.

MÁRIA Nyúzott vagy.

FERENC Jó vagy rossz?

MÁRIA Ül le. Iszol valamit?

APOSTOL ANDRÁS *(leül, nézi őket)* Adj egy sört.

Mária térül-fordul, hűtő csapódik, kupak szusszan, sörözüveggel a kezében érkezik, de addigra a kezelábasos már Apostol kezébe nyomott egy teli korsót, és el is tűnt. Ferenc és Mária értékeli a „bűvészmutatványt”.

FERENC Ügyes!

MÁRIA Húha! Hogy csináltad? *(a kezében tartott palackra néz)* Ezzel mi legyen?

APOSTOL ANDRÁS Hmmm! Hm-hm-hm! *(hosszan iszik, aztán)* Tedd csak ide mellém. Ne félj, az is elfogy. *(oldottabb, mint aki valami nehéz kérdésben dülőre jutott)*

MÁRIA Tereza?

APOSTOL ANDRÁS Hát igen. Tereza.

MÁRIA Jön? Nem mondtad, én meg nem szóltam neki. Felhívjam?

FERENC Kit érdekel Tereza? Különben minek hívni? Bonts ki egy üveg pálinkát, húzz ki egy csík kokót, és két percen belül megjelenik.

MÁRIA Fogd be, te nyavalyás!

FERENC Hagyjuk Terezát! Ne csigázz, hogy csináltad?

APOSTOL ANDRÁS *(kezében az üveggel felpattan)* Úgy van! Hagyjuk Terezát.

Különben is, ő alszik. Nincs rá szükségünk. És talán neki se ránk. Igaz?

MÁRIA *(elgondolkodva)* Ezt meg hogy érted?

FERENC A lelkizést intézzétek kettesben. Na! Ne csigázz!

MÁRIA Ne dühítsetek!

FERENC Várj! Előbb ismételd meg. Úgy, hogy most figyelünk.

MÁRIA Figyeljen a halál! *(Apostolhoz, ingerülten)* Mondd, hogy nem ezért csődültünk itt egybe.

APOSTOL ANDRÁS De. De ezért.

MÁRIA Ugye nem igaz?! Bűvészmutatványok? Ez valami új?

FERENC Nők! Nők! Gágogók! Néhány hasonló trükk egész jól jöhet.

MÁRIA Istenem, miért büntetsz? Volt már minden. De eddig a kártyatrükkök nem érdekeltek.

FERENC Buta némbér. Egy-két ilyen trükköcske... A megfelelő helyen... A megfelelő időben...

MÁRIA Tudom. Tetemes suskát teremhet.

FERENC Na! Nem is olyan reménytelen.

APOSTOL ANDRÁS Szavalj valamit. Legyen Faust.

HANG *(a szokottnál ércesebb, ám negédesebb is)* „Előtted nincs korlát, se cél. Kedvedre bárhol nyalzkodhatsz, röptében bármit megragadhatsz, essék jól mind, mi jót ígér.”

APOSTOL ANDRÁS Köszönöm. Sört nekik. Korsóval.

Szétvetett lábbal megáll, pohár nélkül, üvegből iszik. Mária és Ferenc hűdötten bámulnak a mennyezetre, aztán a habos kriglikre, amiket a kezeslábasos a kezükbe nyom. Nyikkanni sem tudnak.

Igyatok! Isten-isten! Egészségünkre!

Dermedten állnak? Kóvályognak? Apostol utolsó kortyig kiissza a sörét, és csak aztán szól.

Emlékezzenek.

Mintha sötét szobában villanyt gyújtának: másodpercről másodpercre kerül helyére minden, elrendeződnek elméjükben a dolgok.

MÁRIA *(örömmel tapogatja)* Élész!

FERENC *(kevésbé lelkesen)* Ügyesen elrendezted. Végül mi volt a kulcs? A „zsákutca”? Nem, dehogy. Azt sosem ismernéd be. Hát persze! „A fene nagy szabadsággal semmit sem tudunk kezdeni”. Igazam van?

APOSTOL ANDRÁS Az persze meg sem fordul a fejedben, hogy kifutottatok az időből.

FERENC Nem bizony! Nem ám! Akkor nem lennél olyan elégedett, mint a tejjár macskája. Hasznunkat vetted. Rábírtál minket, hogy saját akaratunkból szolgáljunk neked. Azért vigyorgsz úgy, mint a telihold. *(Apostol nem vigyorg)* Van még a rumomból? Abból a guetamalaiból? És szeretném visszakapni a zacskóimat.

APOSTOL ANDRÁS Adj neki még utoljára. Kapja meg, amit kér.

Ferenc mindent megkap: zacskókat, rumot, szivart.

Aztán munkára! Egy órán belül szabadulni szeretnék.

MÁRIA Tegnap még nem tudtad?

APOSTOL ANDRÁS Nem.

MÁRIA Úgy feküdtél le, hogy semmit sem sejtettél?

APOSTOL ANDRÁS Úgy. Pontosan úgy. Lefeküdtem. Elaludtam. Aztán valaki álmomban azt mondta nekem: „Arra ébredsz majd, hogy teljesülnek a kívánsá-

gaid.” Egyszerűnek tűnt. Álomban éreztem, hogy minden emberben ott van ez a képesség. Csak senki nem tudja használni. Ahogy én sem tudtam tegnap reggelig. MÁRIA Aztán felébredtél?

APOSTOL ANDRÁS Nem. Előbb még álomban szörnyet haltam százszor.

FERENC Egyszer nem volt elég?

APOSTOL ANDRÁS. Nem. Felkészített az álom, hogy mire kell majd vigyáznom. Olyan volt, akár egy használati utasítás.

FERENC Minek? Mi olyan bonyolult ebben? Kívánsz, és teljesül.

APOSTOL ANDRÁS Ha rosszul kívánok, végem van. Láttam magam megfagyni az űrben. Tigris tépett szét. Szempillantás alatt megfojtott Pompei forró hamuja. Lenyilaztak, kőbaltával vertek agyon, a tengerbe fulladtam. Ami csak eszembe jutott, minden azon nyomban megvalósult. Ezer kígyó és skorpió hullott a fejemre. Rám omlott Trója. Annyi időm sem volt, hogy felfogjam, itt a vég. Azt kértem, legyen madár. Rigó lettem, máris lecsapott rám a sas. Sasként szárnyaltam, és nem voltak gondolataim, hogy emberi alakba visszakívánjam magam. Szétestem, elégttem, lezuhantam, kővé váltam.

FERENC Amikor felébredtél, azt kívántad először, hogy ne teljesüljön minden, ami az agyadba todul? Csak? ... Amit leírsz?

APOSTOL ANDRÁS Amit kimondok.

FERENC Ne teljesüljön minden kósza ötlet, ami az eszedbe villan. Csak amit kimondasz? És ha madárnak kívántad magad? Hogy jöttél vissza? A sas nem tud beszélni. És a méreg? A hirtelen halál százai?

APOSTOL ANDRÁS *(bólint)* Előre meg kell fogalmazni. Öt percig tartson. Fél óráig. Egy óra hosszat.

MÁRIA Feküdtél az ágyban. Reggel.

APOSTOL ANDRÁS Inkább hajnalban.

MÁRIA Feküdtél az ágyban, és még mindig nem tudtad, hogy álom-e vagy valóság az egész. Mi volt az első igazi kérdésed?

APOSTOL ANDRÁS Igen. Feküdtem az ágyban. Hanyatt. Az erkély üvegajtaján át láttam, hogy vöröslök az ég alja. Lehunytam a szemem, és arra gondoltam: „Dördüljön meg az ég!”

MÁRIA És?

FERENC Semmi.

MÁRIA Hogyhogy?

FERENC Ki kell mondani.

APOSTOL ANDRÁS Kimondtam. Elsuttogtam. *(szembe néz velük)* „Dördüljön meg az ég.”

A távolban felmordul az ég. A robajlás görögve közeledik, végül mint valami hatalmas robbanás, ott recseg-ropog a nézőtér fölött, aztán elhal.

MÁRIA Istenem! Ez nem lehet igaz.

FERENC Dehogynem! Villámlást is kérjél.
APOSTOL ANDRÁS Gyerünk! Dörgést. Villámlást. Sokat.

Dörög, villámlik.

FERENC Örület!
MÁRIA Hát tényleg igaz?
FERENC Hallod! Nem? Látod! Nem?

Táncra perdülnek, szaladgálnak, párnát dobálnak, közben dörög és villámlik.

MÁRIA Nem kell repülőszőnyeg!
FERENC Nem kell Aladdin ócska lámpája!
MÁRIA Kushadj a palackban, ostoba Dzsinn! Elavultál! Senkinek sem kellesz!
FERENC Mindent lehet!
MÁRIA Mienk a világ! Juhuhú!

Apostol fölemeli a kezét. Csönd támad.

APOSTOL ANDRÁS Szavalj megint. A Tragédiát.
HANG *(megint a „bétköznapinál” zengőbb, ércesebb)* „Hiú ember! Hát azt kívánod-é, / Hogy a természet rendje felbomoljon, / Új üstökös ragyogjon éjeden...?”
MÁRIA *(tétován)* Fenyeged? Ugye, fenyeged?
FERENC Miért lenne bűn, ha az ember él?
MÁRIA Élni nem bűn.
FERENC Akkor miért támad ez a kriptahideg? Miért ólálkodik köröttem a halál farkasa? Akit egyszer már kiszimatolt és megnézett magának, attól többé sosem tágít?
MÁRIA Élni nem bűn. Hadd ólálkodjon.
FERENC Nők! Képmutatók! Beszélj összevissza! „Bűn az élet.” Ezt minden gazdag ember és minden börtöntöltelék tudja.
MÁRIA Ne beszélj így. Az élet szentség. Nem bűn.
FERENC Szentség? Kérdezd a megerősakolt gyerekeket. Az éhen veszőket. A szomjan pusztulókat. A leprásokat és himlősöket. A tíz dollárért gyilkolókat. Az élelmiszert hamisítókat. Az élet semmi. Egy kalap szart sem ér.
MÁRIA Ne beszélj így. Megrémítesz.
APOSTOL ANDRÁS Kezdetnek nem rossz. Ugye?
HANG Valóban nem.
APOSTOL ANDRÁS Hát akkor rajta. Emlékezzenek mindenre, amire emlékezniük szabad. Emlékezzenek arra, amit sosem láttak, amit csak én éltem át. De ne egyszerre. Szépen, fokozatosan, ahogy megbeszéltük. Hogy túléljük.

HANG Lássátok, amit ő látott, halljátok, amit hallott, éreztétek, amit érzett. Emlékezzetek mindenre, amire ő emlékszik. Majdnem mindenre. Szépen fokoza-
atosan. Hogy túléljétek.

MÁRIA Ezeregy hajnal. Ezeregy reggel. Ezeregy délután és ezeregy este. Ezeregy
éjszaka. Sok mesére elég.

APOSTOL ANDRÁS *(közömbösen)* Sokra. Nagyon sokra.

FERENC Ah! Megtört a jég, tekintetes esküdszék! A vádlott vallomást kíván
tenni. Elárulja, mire használta kiváltságos hatalmát. Amit nyilván nem azért
kapott, hogy visszaéljen vele.

MÁRIA Megmondod, mi volt az első rendes, igazi kívánságod?

FERENC Valami nő. Mi más lett volna? Nyilvánvaló. A kérdés az, hogy ki volt?

MÁRIA Meg ne mondd. Semmi köze hozzá.

APOSTOL ANDRÁS *(színtelenül, fakón beszél)* Az volt. Egy nő. Azt kívántam,
hogy pucér legyen. És hogy ne ébredjen fel. Simuljon hozzám. Érezzem a bőrét.
A tenyerét a mellemen.

FERENC Megmondtam. Kiszámítható vagy, mint minden egészséges férfi.

MÁRIA *(tétován csúfolódva)* Simuljon hozzád meztelenül? De ne ébredjen fel? Mi
vagy te? Gyáva kölyök? Egy ócska kis kukkoló?

FERENC És? Mi történt?

APOSTOL ANDRÁS Ott volt. A forró, meztelen test. Hozzám simult. Arca
a vállamon. Haja az orromat ciklandozta.

FERENC Ki az? Ismerem?

MÁRIA Ne légy tapló!

FERENC Tudni akarom, hogy ki volt! Kleopátra? A lány a sarki boltból? Szép
Heléna? A tízéves Marilyn Monroe?

MÁRIA A csoda a lényeg! Hogy megtörtént. Nem mindegy, hogy ki volt?

FERENC Nem. Nem mindegy. A részletekben bújik meg az ördög. Egyáltalán
nem mindegy, hogy Mata-Harival, Kleopátrával vagy Madame King-Konggal hen-
tereg egy ágyban az ember.

APOSTOL ANDRÁS Kleopátra? Sose bánd! Mutatós, de frigid.

FERENC *(alig tudja kinyögni)* Te... Te tényleg... Te kamatyoltál Kleopátrával?

APOSTOL ANDRÁS Sába királynőjével, Madame de Pompadourral. A legva-
dabb Szapphó volt. A legodaadóbb Pocahontas. Ma éjfélre Lucretia Borgiával
beszéltem meg randevút.

FERENC *(tátog, hiszi is meg nem is)* Te megízelted a történelmet?

APOSTOL ANDRÁS Gyerünk! Ennél azért lehet gyorsabb.

HANG Gyerünk! Gyorsabban!

*Mária és Ferenc megmerevedik. Úgy bámulnak körbe, mintha egzotikus tájakon jár-
nának. Szinte vakon, tapogatózva kerülgetik egymást,
a bűtorokat és Apostolt, aki rájuk sem pillant.*

MÁRIA (*mintha álomban beszélne*) Vulkánok. Szikraeső. Lávafolyam. ... Mamutok? ... Barlangot festő ősember. ... Rabszolgák. Piramisok. ... Görög és római gályák! Milyen gyönyörűek! Evezős gályák, piros vitorlák... Viharok? Kalózkodók? ... Egy ketrec, benne oroszlánok. ... Gladiátorok. ... Vér. Mindenütt vér.

FERENC Mi ez a folyó, amihez képest a Duna csak patak? ... Sivatok? ... Dzsungel? ... Tevék... Egy lépcsős piramis tetejéről füst száll az ég felé... (*mintha füstöt terelne, sűrű ködben próbálna tájékozódni, forgatja a fejét, még a kezével is hesseget, tapogatózik*) ... Ott meg egy palota. Színes cserepei fölül torony magasul. Színes torony arany gömbökkel ... Lassan forognak ... A jövő? ... Nem! Lángok! Ágyúk! Háború!

MÁRIA Virágos kertek. Gyönyörű könyvtárak! ... Megint vér! Öldöklés! ... Rothadó hús. Hullamezők. ... Orrfacsaró büz. ... Nem bírom. (*befogja a szemét*) Hiába, így is látok. ... Elég! Elég! (*megetorpan*) Mindent kipróbáltál? Mindent beutaztál? És mindent visszacsináltál?

APOSTOL ANDRÁS Mindent.

MÁRIA (*nyitott tenyérrel matat a levegőben, mintha a múltban, az űrben tapogatózna*) Volt bármi, amit úgy hagytál?

APOSTOL ANDRÁS Nem volt.

FERENC Mennyit kívántál?

APOSTOL ANDRÁS Sokat. Az elején ostobaságokat. Aztán megkomolyodtam. Grandiózus elképzeléseim voltak.

MÁRIA Hogy jót teszel?

APOSTOL ANDRÁS Hogy jót teszek.

FERENC Én nem vagyok álmodozó. Én realista vagyok.

*Továbbra is tágra meredt szemmel bolyong, „úszkál” a
múlt sorjázó képei közt, elsodorja az örvény, a beszéde lassul,
nyugodtabb lesz.*

Nem akarok jót tenni. Csak magamnak. ... Aranyhegyeket látok. ... Gyönyörű színésznőket. Csábos modelleket. ... Világhírű vagyok. Isteni cselek. Ontom a gölokat. ... Bolondulnak értem. Tengerparti villákat látok. Cédrusos kerteket. ... Gyémántot, platinát, lottónyereseményeket... Habfehér jachtokat. ... De nem is. ...

A jachtok talán már nem is érdekelnek.

MÁRIA Micsoda lehetőség. És micsoda felelősség. A betegek mind meggyógyulnak... Az öregek megfiatalodnak... Szegényekből gazdagok lesznek... Sikertelenekből sikeresek...

FERENC Trója vár és Mükéné? ... Uzsonna Caligulával? ... Egy esős délelőtt sakkparti a budai könyvtárban? Rommá verhetem Mátyást?

MÁRIA Beszélhetek Jézussal, Buddhával? Belekukkanthatok a fáraó fazekába? ... Feltámaszthatom anyát, nagyapát? Bocsánatot kérhetek a bántásaimért? Helyre hozhatom a vétkeimet, amik máig kísértenek?

FERENC Elég azt kívánnom, hogy álljon meg az idő, és az emberek úgy maradnak a mozdulatba fagyva, mint Csipkerózsika meséjében a szakács? Megidézhetem Drakula grófort? Caesart? A honfoglaló Árpád fejedelmet? Ha akarom, a születésnapomon duót énekel csak nekem Rúzsa Magdi és Callas?

MÁRIA Megállíthatom a katonákat? Céloznak, ujjuk a ravaszon, de a halálos golyó már soha nem röppen ki a csőből?

FERENC Megállíthatjuk az időt Párizsban, Londonban, Amerika nagyvárosaiban? Megszerezhetjük Kína legnagyobb bankjainak aranytartalékait? Mienk Svájc összes titkos számlája? Nekünk dolgozik minden tőzsde?

Mintha vízben lebegne, úgy halad, az ablakhoz „úszik”, kinéz az utcára.

Nincs titok. Láthatatlanul repülünk a város fölé. Benézünk az ablakokon. Észrevétlenül bámuljuk a vetkőző nőket. A tisztálkodókat. Szeretkezőket. Sosem gondoltam rájuk így. Milyen kiszolgáltatott így minden ember.

Szép lassan feltűnik a többi szereplő is, mint bolygók keringnek lassan egymás körül. Mindenki elgondolkodva beszél. Akár rögtönözni is lehet a színészeknek. Viziók, vágyak, grandiózus képek, tájak villannak fel, és hétköznapi kis álmok

APOSTOL NAGYAPJA (*mintha Apostolnak mondaná, de nem egyértelmű*) Talán ha szigorúbb vagyok apádhoz? ... Akkor talán megmenthettem volna. ... Ha néha lezavarok neki egy nyaklevest. ... Akkor tovább élhetett volna?

APOSTOL ANDRÁS Az nem te vagy, nagyapa.

APOSTOL NAGYAPJA Ugye, nem? Az nem én vagyok. ... Aki pofozkodik. ... Neki ugyanúgy megmutattam mindent, ahogy neked is. ... Megpróbáltam átadni neki. ... Él! Legyél jelen! Összpontosítsd minden figyelmedet. Ha eszel, ha egy festményt nézegetsz. Ha a tengerparton heversz a homokban...

APOSTOL ANDRÁS Ne kínozd magad, nagyapa. Azt tetted, amit tehetél.

APOSTOL NAGYAPJA Nem tudom. Azt gondolod? Nem tudom. Többet mindig lehetne. Vagy nem? Összpontosítani. Akarni az életet. Ha szeretkezel, ne gondolj semmire. Ha eszel, arra figyelj, amit rágsz. Ne mindig a jövőben akarj élni. Ne mindig a holnapot várd, a hétvégét, a nyarat, a jó időt. ... Él! Ennyi az egész.

Az életet élni kell.

MÁRIA Jól lakathatom az éhezőket? Megvédhetem a gyerekeket? Egy szavamba kerül, és többé senkit nem bántanak? Csak ki kell mondanom, és földrengések, hurrikánok áldozatai térnek magukhoz?

MÁRIA NAGYANYJA Mindig saját kertről álmodtam. Egy picit kertecskéről.

Csak három fa állt volna benne. ... Nem több, csak három. Három kis fa. ...

Meggy... Alma... A harmadik hárs vagy dió. ... Arról ábrándoztam, hogy együtt kertészkedünk (*mintha Mária anyjához beszélne*) ... Irtjuk a gázt. Gereblyézünk.

Metsszük az ágakat. Együtt örülünk tavasszal, amikor virágba borulnak. Gyümölcsöt aszalunk... Nem lett belőle semmi. ... Amit csak lehet, elrontottam. Aztán a fájdalom önzővé tett. ... Bocsánat. Bocsánat. ... Nekem sem volt könnyű. Milyen szép lett volna! Sosem kaptam meg. ... Bocsánat, bocsánat...

MÁRIA ANYJA Kicsi Máriám! Kicsi Máriám!

APOSTOL ANYJA (*tántorog*) Ó, hogy bánom! Mennyire bánom ma már! Helyrehoznám! Helyre, helyre! Ó, de szép is lenne! Ha lehetne másképp... Ha lehetne újra kezdeni... Ma már több eszem lenne... Nem hagynám felcsinálni magam...

HALÁSZ BRIGITTA (*Terezához*) Ennyi tellett az erőmből, szégyellem magamat. ... Neked nem volt elég, amit adni tudtam, de többre nem futotta. Pedig, kimondani is félek, jobban szerettelek, mint a sajátjaimat... Sosem tudják meg... és most már neked sem mondhatom el soha. ... Ne haragudj, nem voltam többre képes, és ma sem lennék képes többre.

APOSTOL ANYJA Judit lehetnék! Kék palástban, arany pártával... Brünhilda dárdával! ... Lábam előtt heverne a publikum... Hangom hattyúként szárnyalna... Imádná, falna a közönség, Tenyerükön hordanának. Zabálnának. Mind engem akarna... Mind velem akarna... Beledugnák a mohó nyelvüket... Lefetyelnének... Pezsgőt lefetyelnének az ezüst cipellőmből! Ó, ó, óó...

MÁRIA Gyógyíthatatlan betegek millióin segíthetünk. Szenvedő barátaim jutnak eszembe. Olyanok is, akiket alig ismerek. Emília néni a szemközti házból? ...

A sánta kisfiú a szomszédból? ... A vak lány az aluljáróból? ... Mindet boldoggá tehetném?

Megjelennek sorban: a néni, a kisfiú, a vak lány. Ballagnak, bicegnek, köszöngetnek, senki nem reagál rájuk, nincs kapcsolatuk a világgal.

De vajon sikerülhet? Eltűnhet a fájdalom a földről? Eltűnhet a gonoszság? Eltűn-tethető lesz minden, ami hazug? Vége az intrikának, a hamisnak? Ha úgy akarom, nincsenek többé balesetek? Rablás, bűnözés, erőszak?

FERENC Eltörlünk mindent, ami rossz. A kőbaltát, a lándzsát, az első nyílvevőt. Felszámolom a történelmet. Nem lesz Öbölháború, se második világháború. Nem lesz 1848-as szabadságharc. Vagyis csak a győztes tavaszi hadjárat lesz. Meg Buda visszafoglalása. Nem lesz török hódoltság, se Mohács. 1956-ot megnyerjük.

Az Urálig üldözzük a szovjet tankokat. Elfoglaljuk Moszkvát, Bécsét és Isztambult. Nem lesz holocaust. Szétszórátás sem lesz. A zsidók otthon maradnak a Szentföldön. Helikoptereket és lánctalpasokat küldök a segítségükre. Megvédem őket Babilon és Róma lándzsáitól. Amerikát messze elkerüljük, Kolumbusz gondolás lesz Velencében, és nem fölfedező. A fehér ember a lábát sem teszi partra Amerikában. Az indiánok boldogan élnek, míg meg nem hálnak végelgyengülésben. Az emberáldozatot betiltom. Hitler tarajos gótének születik, Sztálint hatévesen megfojtja az anyja.

MÁRIA Nem! Hisz nincs erőszak! Kalkuttába száműzzük, ahol járványkórházakat látogat meztlábasan, mint Teréz Anya.

FERENC *(még mindig a nézőtér felé nyíló ablakból bámul)* Mennyi jármű. Mennyi ember. *(városi forgalom erősödő moraja hallatszik)* Álldogáló gyalogosok. Iskolából hazafelé ténfergő diákok. Nők bevásárlószatyrokkal. Cigarettafüstöző férfiak a kocsmá előtt. Boldogok és boldogtalanok. Milyen érdekesek. Mint a hangyák. Sosem láttam még így őket. A reszketeg koldust. A bolt előtt rekeszeket hurcoló munkásokat. A piros lámpánál újságot kínáló hajléktalant.

MÁRIA *(Apostolhoz)* Meg tudod állítani az időt? *(Apostol bólint)* Megállnak a szelek? A folyók? A hulló falevél ott marad az orrom előtt a levegőben? Mozdulatlaná dermednek az óceán hullámai?

FERENC Az expresszvonatok megmerevednek a száguldásban? Nem hasad tovább az atom? Nem ülepszik tovább a por?

*Mintha mindenki elgondolkodna, megmerevednek a szereplők.
Mesélő besétál a színpadra. Egyelőre nem szól, megáll.*

FERENC *(most már inkább csak magához beszél)* Innen, ebből a szobából? Megtorpan minden? Az Orion és a Lófej csillagkép? A Jupiter szemében a gázok forgása?

MÁRIA *(ő is mintha magának mondaná)* Milyen egyszerűnek látszik. Jónak lenni. De hogyan kell csinálni?

MESÉLŐ Mindenki ugyanarra gondol, de másképpen szeretné megvalósítani. Talán igaz, hogy Isten azzal veri az embert, hogy teljesíti a kívánságait?

MÁRIA *(a nézőtér felé)* Odakünn napsütés, a város monoton zsongással pergeti az időt... A hídon autók, buszok, villamosok araszolnak, a folyó hömpölyög... Ez így sok nekem. Nem látom át. Nincs időm. Állítsd meg a várost.

Apostol int.

HANG Állj meg város.

A zsvivaj megszűnik. Csönd. A többi szereplő megmerevedik, csak Apostol, Mária, Ferenc és a Mesélő mozog szabadon.

MESÉLŐ A város megáll. A hidakon némán állnak az autók, buszok, villamosok. A gyalogosok is. Csak a folyó hömpölyög...

MÁRIA Állítsd meg a folyót is.

HANG Állj meg folyó.

MESÉLŐ A folyó is megáll.

MÁRIA Nem kell fény sem. Gondolkodni akarok.

HANG Legyen sötét.

*Csend. Sötétség.
Nem látunk semmit, csak a vészkiáratok jelzőlámpáit.
Aztán a Mesélő hisztérikus hangját halljuk.*

MESÉLŐ És lőn! Óriási! Kolosszális! Mondhatnám, isteni! Micsoda fordulat!
Észvesztő! Elképesztő!
MÁRIA Hallgattasd el!
HANG Kuss legyen.

*Mesélő a mondat közepén elhallgat.
Csend. Sötétség.*

MÁRIA Így jó. Most meséld el, milyen mindig az első reggel.
FERENC Meséld el, milyen a teremtés reggele.
APOSTOL ANDRÁS Virágillat és esőáztatta föld szaga áramlik a nyitott ablakon a szobába. A fejem tiszta, nem vagyok kótyagos az álomtól.
MÁRIA Százszor kezdted újra? Százszor kívántad, hogy kezdődjön minden előről?
APOSTOL ANDRÁS Ezerszer.
MÁRIA Úsztál az ősvilág tiszta folyóiban?
APOSTOL ANDRÁS Úsztam.
MÁRIA Láttál bikaviadalt Krétán?
APOSTOL ANDRÁS Láttam.
MÁRIA Fügét ettél Szemiramisz függőkertjeiben? Gránátalmát a granadai Alhambrában?
APOSTOL ANDRÁS Ettem.
MÁRIA Jézus nyomába léptél Betániában. Beszéltél Buddhával. Seregnyi asszonyal háltál. A núbiai nővel, a párductestű Nofretetével is.
APOSTOL ANDRÁS Így volt.
FERENC Voltál pap, zsoldos, jobbágy és rabszolghajcsár.
MESÉLŐ Hóhér, hajós, szobrász és tevehajcsár. Várúr, lovag és kalmár.
FERENC Király és hadvezér.
MÁRIA És mindig visszatértél.
MESÉLŐ A vadkanölő Diocletianus volt Róma császára, amikor Sopianae fórumán megfeszített keresztények hörgését hallgatta. 1541-ben a törökké lett Buda roppant falai alatt látta a Rózsák atyjának örült dervistáncát. Végignézte Kolozsvár főterén, hogy az unitáriusok temploma előtt miként nyúzzák a zsidózó szombatóságok testéről az eleven bőrt. Végtelen bolyongásaiban találkozott párthus varázslókkal Hekatompülosz bűvös kertjeiben. Taposta a havat Tibet égbenyúló hegyei közt Alexander bég lába nyomán. Sakkozott királygyilkosokkal Szamarkand börtönudvarán. És mindig, mindenholnan visszajött.
APOSTOL ANDRÁS Nem hittem el, hogy tehetetlen vagyok.

FERENC Végigittad, zabáltad és kefélted Róma tavernáit. Nézted, hogy ír drámát Shakespeare és Szophoklész, hogy tempóz Arany. Faust akartál lenni és Falstaff egy személyben. Mit értél el? Mit tudsz felmutatni?

APOSTOL ANDRÁS Semmit.

MÁRIA Hallgattad Liszt zongorajátékát.

MESÉLŐ Élőben Bachot és Piafot.

FERENC Kocsmáztál Villonnal.

APOSTOL ANDRÁS Nagyszájú volt. Valójában nem bírta a szeszt.

MÁRIA Négyszáz évvel ezelőtt harminc éven át névtelen senkiként éltél boldog házasságban egy flamand nővel. Aki még szép sem volt.

APOSTOL ANDRÁS Szerettem őt.

MÁRIA Na, de harminc év?

APOSTOL ANDRÁS Mondom: szerettem.

MESÉLŐ Megkomolyodott. A tudomány és a hit kérdései felé fordult. Hátha az nyomra vezet. A teremtés. A „nagy bumm”. Bolygók, holdak és csillagok. Az anyag titkai. A születés, az öröklés, az agy rejtelmek. Az idő. Minél többet tudott, annál kevesebbet értett. Varázslók, sámánok, maja papok és egyiptomi csilgászok társaságát kereste. Eukleidész, Kepler, Newton, Einstein és Stephen Hawking voltak a társai. Ott hagyta őket mind, és visszajött közénk.

MÁRIA Miért?

APOSTOL ANDRÁS Hogy újra megpróbáljam.

MÁRIA Mit?

APOSTOL ANDRÁS Használni az adományt. Jól használni.

MESÉLŐ Megpróbálta százszor, ezerszer.

APOSTOL ANDRÁS Megpróbáltam végiggondolni, megszervezni mindent. Vízözönt, régibb és újabb szövetségeket, földrengést, pusztító vihart, háborúkat, birodalmakat, pestist és kolerát. Magamnak már semmit nem akartam. Rájöttem rég, hogy mi volna a dolgom. És nem nyugodtam bele, hogy örökké elbukok. Bármit tervelek ki, a végén rosszra fordul. Ha jót teszek százzal, ugyanaz ezernek rossz. Ha megvédek egyet, három védtelenné válik.

MESÉLŐ Tíz éve történt. Száz vagy ezer éve. Lehet, hogy tegnapelőtt. Boldog volt addig? Boldogtalan? Egy reggel arra ébredt, bármit kíván, nyomban teljesül. Megszédült a lehetőségtől, gondolt nőre, pénzre, időutazásra, aztán ráébredt, hogy jóval nagyobb felelősség szakadt a nyakába. Végül már csak azt szerette volna, ha a világ jó. Csakhogy a világot nem lehet megváltoztatni. A világot és az embert nem lehet jobbra tenni.

APOSTOL ANDRÁS Nehéz volt elfogadnom, hogy tehetetlen vagyok. Amikor végre beláttam, akkor arra is rájöttem, hogy csak egyet tehetek. Lemondok az isteni adományról, és vele a halhatatlanságról, hiszen úgysem tudok mit kezdeni vele.

FERENC Nem! Én nem járulok hozzá!

MÁRIA Jól döntöttél. Csináld! Bárkitől is kaptad, add neki vissza. A mindenható hatalom nem embernek való.

FERENC Ha engem kérdezel...

APOSTOL ANDRÁS Nem kérdezek.

FERENC ...én azt mondom, ne add fel.

APOSTOL ANDRÁS Már döntöttem.

FERENC Megbízta valamivel. Nem futamodhatsz meg.

MÁRIA Lehet, hogy azért kapta ő. Mert megfutamodik, ha megfutamodni kell.

Add vissza! Tedd a dolgod!

FERENC Ne! Még ne! Legalább a pénzt hadd tartsam meg.

MÁRIA Nem lehet! Egy hajszálat sem. De hát tudod te is.

FERENC Csak egy zacskóval!

MÁRIA Gyerünk! Menjünk már vissza az időben. Nekem tízkor táncórám volt.

Szeretnék rajta ott lenni. El ne felejtsd, hogy elfelejtünk mindent!

FERENC Nem! Ne hülyüljete! Csak egy zacskó! Rongyos tízmillió! Mit számít az a világnak? Meg egy icipici gyémánt! Akkorácska, mint egy dió! Kinek árthat az?

MÁRIA Hang! Ha Istent ismersz, kérlek, hallgattasd el.

FERENC Kit? Engem? Inkább té...

Csend. Sötétség.

APOSTOL ANDRÁS Hallasz?

HANG Hallak.

APOSTOL ANDRÁS Bárkitől kaptam is, köszönettel lemondok róla. Kérlek, vedd vissza az adományt.

Csend és sötétség.

Itt vagy még? (*nincs válasz*) Ugye, nem felejtet el, hogy elfelejtünk mindent?

*A városi zsongás lassan visszatér, sziréna, tülkölés,
galambbúgás, ajtócsapódás, lift zúgása, óvodás gyerekek ricsaja, egyre
hangosabb, már-már fűlértő, majd ismét csöndesedik, egy szinten beáll.
Telik az idő, aztán Mária hangja hallatszik.*

MÁRIA És a Nap?

HANG Bocsánat.

9.

*Napsütött lakás, kora nyári reggel. Berendezés ugyanaz, mint az elején.
Szól a muzsika, Mária egyedül van, tánclépéseket gyakorol. Csengőszó. Apostol And-
rás érkezik.*

MÁRIA Ha senki nem halt meg, már fordulhatsz is sarkon. Mi az, ami ennyire halaszthatatlan? Tízkor táncórám lesz.

APOSTOL ANDRÁS Megnyugodhatsz. Van halott.

MÁRIA Mi van?

APOSTOL ANDRÁS Mondom, nyugi. Lesz halott.

MÁRIA Kicsoda?

APOSTOL ANDRÁS Tereza.

MÁRIA Mit csinált? Meghalt?

APOSTOL ANDRÁS Tíz az egyhez. Annyi az esélye. Ezt mondják az orvosok.

MÁRIA Mi van? Beszélj már értelmesen!

APOSTOL ANDRÁS Én sem tudok sokkal többet.

MÁRIA Mit csinált? Nyögd már ki.

APOSTOL ANDRÁS Beszedett valamit. Belőtte magát. Volt ott minden. Te is tudod. Altatók, nyugtatók. Ráadásul alkohol.

MÁRIA Szándékos volt? Ugye, nem?

APOSTOL ANDRÁS Nem tudom. Levelet nem hagyott.

MÁRIA Az orvos mit mond?

APOSTOL ANDRÁS Mondtam. Tíz az egyhez. Kevés az esélye.

MÁRIA Pedig már olyan jól volt.

APOSTOL ANDRÁS Nem volt jól.

MÁRIA Nem. Tényleg nem.

APOSTOL ANDRÁS Szarul volt.

MÁRIA Igen. Tényleg szarul volt.

APOSTOL ANDRÁS Rég volt ennyire szarul.

MÁRIA Rég. De miért?

APOSTOL ANDRÁS Magányos volt.

MÁRIA Ott voltál neki.

APOSTOL ANDRÁS Nem voltam. Rég nem.

MÁRIA Nem voltál. Rég nem. Tudom.

APOSTOL ANDRÁS Mit tudsz még?

MÁRIA Egy hete feljött. Hosszú ideje először. Csak úgy beállított. Egy üveg whiskyvel. Megölelt. Mint régen. Mintha mi sem történt volna. Ivott, és engem is itatni akart.

*Tereza bejön, kezében zacskó, melyből üveget húz elő.
Poharakat keres, tölt.*

Ömlött belőle a szó.

TEREZA Nem arra vágytam, hogy híres legyek. Elhiszed? Nem érdekelt a pénz. Ma sem érdekel. Az autókat leszarom. Az ékszereket leszarom. A házakat leszarom. Tudod, mit akartam? ... Azt nagyon. Hogy gyönyörű dalokat énekeljek.

MÁRIA Megkaptad. Mindent megkaptál.

TEREZA Nem.

MÁRIA Amit csak akartál.

TEREZA Nem. Azt gondoltam, hogy szerény leszek. Csöndesen élek egy falusi kis házban. Erről álmodtam.

MÁRIA (*gúnyosan*) Mit tudsz te magadról?

TEREZA Mindent.

MÁRIA Ezt te el is hiszed?

TEREZA Elhíheted te is. Sokat dolgoztam. Rohadjon meg, aki tagadja. És nem tagadom, sokat is hibáztam. De minden hibámat bánom. A bűneimért pedig én magam büntetem magamat.

MÁRIA Van miért. Nehogy túl könnyőreles légy.

TEREZA (*szinte meghökken*) Mit akarsz? Hol van az már? Mindig a tied volt. Akkor is, amikor azt hittem, az enyém.

MÁRIA (*Apostol András*hoz beszél) Nem volt jól.

TEREZA (*Máriához* beszél) Engem kéfélt, és ne áltasd magad, amíg bennem volt, nem rád gondolt. De utána... Hát az keserves volt. Ahogy mindig elhagyott. Ahogy mindig, szinte azonnal elhagyott.

MÁRIA (*Apostol András*hoz) Ivott, mint a kefekötő, és beszélt. Ömlött belőle a szó.

TEREZA (*iszik, és Máriához* beszél) Tristitia? Milyen szép szó. A dugást követő csüggedtség? ... Hát nem. Te jártál a fejében. Minden dugás után. Érted? Szánalomból kúrt. Mert tudta, hogy borzasztóan magányos vagyok.

MÁRIA Nem igaz. Ez nem igaz. Nem olyan, aki szánalomból szeretkezik.

TEREZA (*röhögve*) Higgy, amit akarsz, te kedvesnővér. Azért azt is elhíheted, hogy neki is jó volt. Ezért húztuk olyan sokáig. Tanult is tőlem valamit. Ezt-azt. ... Végül elzavartam. Vagy ő engem? ... Mindegy, nem? Bosszúból... Vagy vigasztalódásból? Mindegy. Ez is mindegy. Neked ez úgyis sok lenne. ... Nem tartozik rád.

MÁRIA (*Apostol András*hoz) Arról beszélt, hogy a piros szőnyeg rémisztő...

TEREZA Ha egyszer rálépsz, hurcol, mint a mozgólépcső. Nincs szabadulás. Én nem akartam luxust. Rühellem a csillogást. Énekelni akarok. Semmi mást. Ha nincs muzsika, rég bekrepáltam volna. Rosszabb esetben redvás farkakat szopnék egy pohár sörért valami ótvaros kocsmá udvari klozetjé mellett. Engem a zene mentett meg. És a zene fog megölni.

MÁRIA (*Apostol András*hoz) Tízkor próbám lenne. Lemondom.

APOSTOL ANDRÁS Mintha megéreztem volna. Egész éjjel fetrengtem. Hánykolódtam. Annyit álmodtam, mintha évek teltek volna. Nem akart véget érni ez a kurva éjszaka.

Mária telefonál.

TEREZA (*a levegőbe*) Rohadt éjszakák. Fellépés. Szemben a közönség. Ezer fényes szempár. Mámoros vagy! Mámoros! Repülsz... Aztán vége. Lámpák le. Függyöny. Festék- és fűrészporszag. Befejezted. (*zaklatott, lefekszik, féláll, iszik*) De te nem tudsz megállni. Nem is akarsz. Olyan ez, mint a szeretkezés. (*megáll Apostol mögött*) Akarom! Igen! Még! Még! Gyerünk! Tovább! Hogy szól a családi jelmondat? Ne plus ultra! Eddig, ne tovább! És mit mondott a császár?

APOSTOL ANDRÁS Tovább. Plus ultra. Tovább! Tovább!

TEREZA Tőled tanultam. Igaz?

APOSTOL ANDRÁS Igaz.

TEREZA És még mennyi mást. De te is tanultál tőlem... ezt-azt... Igaz?

APOSTOL ANDRÁS Igaz.

TEREZA Igaz hát. A test zsarolható. A tehetség is zsarolható. A múzsa meg az Isten is zsarolható. De nem a végtelenségig. Akkor jön a lejtmenet. A pokol. Az alkohol. A szex orrba-szájba. A gyógyszerek. A drogok. Az segít. Hazudik, aki tagadni meri. Segít. De nem a végtelenségig. Átvészelsz velük néhány rohadt éjszakát. Néhány rohadt hónapot. Néhány rohadt évet.

Mária visszajön.

MÁRIA (*Apostolhoz beszél*) Szépen beszélt. Fájdalmasan. De igazul. A legszebb dolgok mélyen vannak. Így mondta. A fájdalom sötét mélységeiben. A zsigerek alján. A húsban és a csontban. Ott kell kitapogatni őket.

TEREZA Nem! Nem elég kitapogatni. Össze kell kaparni. Aztán valahogy felszínre cibálni. Ha sikerül, az a legnagyobb varázslat. A legnagyobb adomány. Ha beleszédülsz abba, amit csinálsz. Belehalsz. Beledöglesz. Szétrobbansz és elélvezel. ... Aztán feltámadsz romjaidból. De nem biztos, hogy vissza tud jönni az ember. Mégis ez a legnagyobb, amit kaphatsz.

Kitámolyog a színpadról.

MÁRIA Alig ittam. Ő meg egy óra alatt benyakalta az egész üveggel. Aztán ruhástul elaludt a kanapén. Éjjel úgy osont el, hogy fel sem ébredtem. Hogy tudtad meg?

APOSTOL ANDRÁS Hajnal volt. A nyitott erkélyajtón esőáztatta föld és csalán szaga áradt a szobába. A fejem kótyagos volt a zavaros álmoktól. A távolban felmordult az ég. A robajlás görögve közeledett, aztán elhalt. Megszólalt a mobilom.

MÁRIA És ő volt az.

APOSTOL ANDRÁS Az ő száma. De senki nem szólt bele. Odarohantam.

Csöngetnek. Mária az ajtóhoz megy. Ferenc érkezik.

MÁRIA Hát te? Hogy kerülsz ide?
FERENC Történt valami.
MÁRIA Tudjuk.
FERENC Nem tudjátok. Ez más. Meg fogtok lepődni.
MÁRIA Nagyon titokzatos. Valami történt?
FERENC Igen. Úgy is lehet mondani.
MÁRIA Hát mondd.
FERENC Bármit kívánok, az nyomban teljesül.
MÁRIA Hogy érted ezt?
FERENC Ahogy mondom.
MÁRIA Bármit kívánsz, az teljesül?
FERENC Nyomban teljesül.
MÁRIA (*elképedve*) Ezért jöttél ide? Hogy ezt közöld velünk?

VÉGE

Van Gogh